

ШЫН

СВЕТ ЗВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
КЫЗЫЛ ХОРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

АЛДЫГЫ БЕШ ЧЫЛ ПЛАНЫНЫҢ ЧЕДИИШКИННЕРИ ДЭЭШ ЧАРЫШТЫҢ ТУГУН БЕДИК КӨДҮРЭЭЛ

1956 чыл эрте берди. Чаа, 1957 чыл элээр тур. Совет улустун бүдүргөн хер-теринин магалыг улуу болгаш олар-кай келер үеде шийтпирлерге ужураут орулгаларының улуг чаагайы бүгү дегейини мурунуга ол ийи чылдарың аразында тодаргай көстүп турар-дыр. Эрткен чыл бистин улустун амыдыра-нынга, оң тайбын, мадырыг күш-ажылынга улуг чедишкенин-биле демгелетинген. Ленинни политиканы амыдыралга шудургу чорудуп турары-ның болгаш СЭБП XX съездининг шийт-пирлерин боттандырып турарының түн-белинде социалист улустунун, ха-мыктың мурунуга аар индустрияның хөгжүдүгүзү 1956 чылда улуг чедиш-кенин четиниң азынган, Совет чүрт улам-ла күштүг апарган, оон экономи-ка, чоруну материалдыг чаагай бай-далы өскөн. Аар улустуну колданы хөгжүдүгүзү үндөмелетинген улус ажил-агының өскө амыралы, оон иш-тинде көдө ажил-агы чедишкенин хөгжүп турган. Чонунг хөгжүдө бараан-нарының бүдүргүзү аажок көвүдөн. Совет кижилерин материалдыг чаагай чорудуп болгаш културлук денелени улам чыгай бедир сорулга-биле улуг хемчег-тер боттандырган. Комунист тургу-зушкунун бүгү талааларыга ажилчы чоннарың идеяларын бедир-биле биче авес чүдүр кылдырган.

СЭБП ТК-ның декабрь Пленумунун шийтпирлерин-биле чепсегеленип алган. Совет Эвлининин Комунист партия-зының XX съездининг айтканын улуг ажилдарың программаны амыдыралга чедишкенин боттандырыпче долу илгит күөдүгү совет улус 1957 чылче киришкен. Чаа эгелен чылды Төзөн чүрт-түгү чаагай чорутуна, комунисттин тиймелген дөш чаа-чаа алдарыг херек-тин-биле демгелеринче боттарының чайгыш чок тура-соруун ажилчы аң-гы, колхозчу тараачынар, интеллиген-ция илердип туралар.

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиу-мунун Дарганы эш К. Е. Ворошилов-чуң чылда чуагазында, даптыкы иштер-ди айткыларында эш Н. С. Хрущев-чуң харымзырга, итали херэжкенер-ниң «Нон донне» деп журналың редакциязында эш Н. А. Буганинның телеграммаларына бүгү совет улус ханым-биле таарымны чүдүдүгүзүгөн.

Чаа чыл ажалдарың оттары бо хүн-нерде бүгү чуртта чайыныандыр хып турар. Чаа чыл уткаанының өөрүшкүгү байырдалы клубтарга, култура орду-ларына, совет кижилериниң өт-бүдүлериңе болгузган. Москваның школалары чаа чылдың Кремль өлкөзүң байырдалы-га чорзаван. Аныктарың чачыл болган балым январь 1-де Кремльге тур-гускан. Чонунг селгүстөшкенин, байыр-далдыг келгелери, карнавалдар, спорт-чу маршдалар чуртун дика хей хоорайларыңа болгаш суурларыңа болгу-лаан.

Чаа, 1957 чылга ужурашпаан, совет кижилер боттарының мурунда турар сорулгаларын бедик модералды-биле бил-лип, боттарының улуг чаагай тургузуку күш-ажымын үргүчүлүп туралар. Эгел-лүп турар чыл-адыгы беш чыл пла-нының ийги чылы, оу күчүдүр бол-ла, ССРЭ-нің экономиктиг тургузуку бол-гаш оң тиймелтирбес оран камгааланың улам ыңайыг быжылгашкыны, улустун чаагай чорунун аажок бедикниң бол-гаш совет култураның өздөс болуу.

Ажыгы беш чыл планының онзадала-ры чедишкенин боттандырыңа бисте бүгү-ле аргалар бар. Ам күчүгү бол-гаш бүгү талазы-биле сайырантай со-циалист бүдүргө, каажаныңыз-даа аажок артык материалдыг кураавыра, а ол ышкаш мергешчилг кылар совет чуртта бар. Социалист тургузуку, ажил-агының социалист системаны-ның бүгү делегейге төгүлүг аажок улуг артык күжүн комунисттин тургузары-ның өт-бүдүлериң амыг үеде муруну-зунда-да артык болгаш бүгү четче ажилдарыңа чүгүдө бед комунист пар-тия санап турар. СЭБП ТК-ның декабрь Пленумун шийтпирлерин өлчө улаган. Улус ажил-агының күчүгү чаа ко-лолукшунуң организастарың талазы-биле чонун тодаргай хемчеглери айткан, ажил-агы тургузушкунуң улурту-галында четпестерин чайыларың ортургарын айткан. ССРЭ-нің улус ажил-агының хөгжүдүгүң алдыгы беш чыл планын көр болгаш бедилары-биле Пленумун шийтпирлерин боттар ССРЭ-нің Дээди Советини оу 1957 чылдың бирги чартында кирген турар ужуруг. Оуу кылырың талазы-биле ажилды доозар-да СЭБП XX съездининг салган алды-гы беш чыл планының кол сорулгаларын барымдаларың баш улур көрүп турар.

СЭБП ТК-ның декабрь Пленумун шийтпирлерин бистин чурттуң улустары-ның амыдыралчы өт-бүдүлериң илердип турар болгаш олар оуу лизы-биле деткип

1957
ЯНВАРЬ
6
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 4 (3716)
Өртөз 20 коп.

СЭБП-нің Горький обкомунга болгаш облкүсскомга, Горькийнң гидроэлектростанциязының тудугжуларының болгаш эптекчилериниң коллективинге

Устүт Волгага эң улуг гидроэлектростанцияны тудар талазы-биле Горький ГЭС-тин тудугжуларының болгаш эптекчилериниң бүдүргө талазы-биле улуг чедишкенин чеди алган СЭБП Төп Комитети болгаш ССР Эвлининин Ми-нистрлер Чөвүлели сеткил ханымшыны-биле демгелеп тур.

1956 чылдың декабрь 25-те сөөгү гидроагрегатты ажилгалга киирген. Ол агре-гатты ажилгалга кииргени-биле 400 муң киловатт күштүг Горький ГЭС ийи ми-лиард ажыг киловатт-шак электри күжүн бүдүрүп үлүрүп турар аппаар.

Горький ГЭС-тиң тудуунун эр, херэжкен ажилчыларыңа, инженер-техник-тиг ажилдагыларыңа бүдүргө талазы-биле улуг тиймелгелг болганын хол-баштыр СЭБП Төп Комитети болгаш ССР Эвлининин Министрлер Чөвүлели байыр чедирип, олар моон сонгаар-лаа гидроэлектростанциялар тудар талазы-биле СЭБП-ниң XX съездининг Директивалары күчүдүрүп дөш улам улуг чүткүдүгү-биле ажилдар дээринге бүдүргө илердип тур.

СЭБП Төп Комитети. ССР ЭВЛЕЛИНИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ.

Герман Демократтыг Республиканың чазак төлээлериниң Москвада келгени

Герман Демократтыг Республиканың чазак төлээлери январь 3-те Москвада чеди келген. ГДР-нің көсү күрүнө болгаш партия ажилдагылары состав-тыг төлээлери Премьер-Министр Отто Гротеволь баштап чоруту.

Белорус вокзалга аалчылары Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. Г. Перухин, М. С. Сабуров, М. А. Суслон, Д. Т. Шел-пилов, ССРЭ-нің министрлери болгаш албанйын өскө-даа кижилери, совет бол-гаш даптыкы журналистер, Москваның

ажылчы чоннарының хей саныг төлээ-лекчилери уткуп алган.

Вокзалга оон ыңай Герман Демократ-тыг Республиканың ССРЭ-де Элчин чери-ниң ажилдагылары, дипломаттыг төлээ черлериниң баштынары тургулаан.

Премьер-Министр Отто Гротеволь хүн-дүгү таанымалды пачалыгының репор-терин хулап алган. Герман Демократ-тыг Республиканың болгаш Совет Эв-лининин Күрүнө гимнерин куусеткелден.

Премьер-Министр Отто Гротеволь во-залга чүве чугаалаан.

Молотов аттыг автомобиль заводунун 25 чыл болганы

ГОРЬКИЙ. (СЭТА). Молотов аттыг ав-томобиль заводу 25 чыл болуп турар. Ол завод 1932 чылдың январь 1-де ажилгалга кирген. Ажилчыларың, ин-женерлериң, техниктерин болгаш аба-бан-хаакчыларың мадырыг күш-ажы-лының түнбелинге ол чыларың дүргү-зүндө заводтун нинти продукция бүдүрүп үлүрүп 40 ажыг катал өскөн. «ГАЗ-51», «ГАЗ-63», «Нобель» болгаш «ЗИМ» деп кол хөдирини машиналарың үндөмелетинген, 16 анызын чүвө сөөртү болгаш чик автомобильдерин завод кылып турар. Амыг үеде бүдүргүзүң коллективни «Волга» деп чаа чик авто-

мобильни бүдүргүзүң кирип турар. Машина тудугчуларың кайтамчы-тыг калдары заводта өскөн. Оларын аразында хептеге цехиниң технологи Грейфий Гауховский улуг хүндүткелдиг болуп турар. Ол анык тускай эртеменг кыр болуңуң саналдары-биле миллион-миллион рублдың камнагалың берген.

Автомобиль тудугчуларың хоорай өздү, чаагайжып турар. Беш чыл план-ларың чылларыңа маңа 600 муң хире дөрбөлчө метр чуртталга шалерин болгаш култура-чырыдышкыны хей албан черлерин тудуп тургускан.

Чер болгандан

БУЙЫШЕВ. (СЭТА). Буйышев ГЭС-тин тудугжулары чаа күш-ажыгы тий-лелген чеди алганнар: 12 гидроагре-гатты ажилда киирген болгаш улустурге сайылга күжүн берип эгелей берген.

Ол машинаны ажилгалга кииргени-биле, Совет Эвлининин Комунист пар-тиязының XX съездинге 1956 чылда күчүдүрү-биле берген хүлээгенин Буй-ышев ГЭС-тин тудугжулары күсүткен-нөр. ГЭС-тиң күчүгү ам 1260 муң кило-ватт четкен.

1957 чылда артык 8 агрегаттарын ажилгалга киирер, ыңаарга ГЭС долгу-биле ажилгалга кирер, ыңаарда оң күчү-гү 2100 муң киловатт болур.

КИСЕЛЕВСК. (Кемерово областы). (СЭТА). Декабрь 2-де күрүнө комиссия «Ка-нонотуг» трестин чаа № 13 шахта-ны ажилгалга хулап алган. Оң бүдү-рүкү күчүгү хонукта 5 муң тонна, хөмүр дал.

Бүдүргө эң чаа даг техникамы-биле чепсегелеткен. Хөмүрү кылып кирерин-

СЭБП-нің Горький обкомунга болгаш облкүсскомга, Горькийнң гидроэлектростанциязының тудугжуларының болгаш эптекчилериниң коллективинге болгаш «Иениң медалы» медальдар-биле шаңнаар дугайында РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун Чарлыы (1 арын).

О. Черевол. — Партия хурдаларының ролун бедир (2 арын).

МУРНАКЧЫЛАРЫН ДУЖУЛАЗЫН-ДАН: С. Тамбиль. — Ийи дилерикчи-лери чүтүп биллп алаа чогутура (2 арын).

М. Люндуп. — Ийи областарың чары-жы (2 арын).

Чер-чер Советтеринге сонгулдаларга белеткелдер

Кызылдың агитколлективтеринде

Бо хүннерде Кызыл хоорайның партия организастарында ажилчы чоннар де-путаттарың чер-чер Советтеринге сон-гулдаларың белеткел эгелен. Сонгучу-ларын ортузунга политиктиг агита-цияны чорударың төнтери — 19 агит-пункттар хоорайга ажилдалар.

СЭБП хоорому агитпункттарың эр-гелекчилеринге болгаш оларын оралак-чыларыңа дуржулгалыг кижилерин шийлп бадылаш оларга сургалды кылган.

Партия эге организастары агитатор-ларың ажилы күштелдериниң тодар-гай хемчеглери ап чорудуп турар. Эге организастарың чанында агитколлек-тивтерин составын комунисттерин бол-гаш комсомолчуларың аразында шы-рак билгилг эштерин шийлп быжылга-кылган.

Областың сак килдинде агитколлек-тивтиң составы 30 кижиге турганында 42 кижиге чедир немээш агитатор бүрүз-ге ажилдар участоту үзөп берген. Об-ластың кадык камгала килдинин, гор-пону, хоорайның харылзаа конторазы-ның болгаш өскө-даа дика хей партия ор-ганизастары база-ла ыңаар ажилда эгеленген.

Сөөгү хүннерде чамдык партия эге организастарында болгаш агитпункту-ларга агитаторларың сонгулаа кампа-ниямың үенде сорулгаларын тодар-кан сургалдыг чөвүлү хурдалар эр-тип турар. Агитаторларың хей нурууу сонгучуларың бажыларыңа барып, баштайгы беседалары кылганнар.

Моон сонгааргы беседаларыңа чер-чер Советтеринге сонгулдалар дугайында дүрүмү болгаш сонгучуларың сонгуг-гаш турары өскө-даа айткыларыңа харымлары агитаторлар боорлер.

Белектиг ужуражыр

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районун албан организасты, бүдү-ргө черлеринде, колхозтар төнтеринде болгаш форма, бригадаларга ажилчы чоннарың хурдалары калбарып турар. Амыг үеде кижиге бүгү сонгулдалар хү-нүгө күш-ажылы белектиг ужуражы-рыңа сеткил салгыш хаймыкан.

Шагаан-Арыг МТС-тиң коллективинге болгаш хей кижиге аяржыкчалг хуралдан область Советинге сонгулдалар талазы-биле Шагаан-Арыг хоорайның сонгу та-лазы № 85 сонгулда округтун өмүт комиссиязының составыга МТС-тиң мер-

Чыргаланды көдө Советте

САМАГАДАЙ. (Телефон-биле). Ажилчы чоннар депутаттарың Тес-Хем район Со-ветинге сонгулдалар талазы-биле 35, а көдө Советтерге сонгулдалар чорударың 65 сонгулда оруттары тургустунган. Амыг үеде оруттарың сонгулда комиссия-ларың составыга депшигелер чоруп турар.

Чыргаланды көдө Советте сонгулдалар талазы-биле округ комиссиязының составыга Оюн Мадыр-оолович Маны-Хая, Зөл Хурагадаева Чурулкан, Сола Талмыевич Нанзал, Дамдынай Боревич Бадай болгаш

Сонгулдаларга көдө клуб

СЕССЕРЛНГ. (Телефон-биле). Кызыл рай-онунг Сессерлнг көдө Советинин клубун-да сонгулдаларга хамаарышкан дерлелер көрүштүг хандыгынып турар. «Баян-Хем» колхозта парторганизастарың агитколлективни сонгучулар ортузунда тайылбыр ажилы калбарып турар.

Ажылчы чоннар депутаттарың Сес-серлнг көдө Советинге сонгулдалар та-лазы-биле округтун сонгулда комиссия-

Районда агитпунктлар

САРЫГ-СЕР. (Телефон-биле). Чер-чер Советтеринге сонгулдалар белеткел об-ластың бүгү деңгелеринде калбарып эгелен. Баян-Хем районун ажилчы чоннар де-путаттарың район-Советинге сонгулдалар талазы-биле 35 сонгулда оруттары тур-густунган. Ол ышкаш көдө база суур Советтеринин талазы-биле 7 сонгулда о-руттары тургустунган.

Амыг үеде районда 22 агитпунктлар-ны дерлелерин: лоунг, плакат, ли-тература болгаш сонгулдаларга хамаарыш-кан өскө-даа чүдүлериң көрүштүг ханды-кып турар. Агитколлективтерге биллп шымыр, ажилы дуржулгалыг 350 агит-аторлар быжылгатынган, олар хамаа-рышкан участоттарында тайылбыр ажил-дарын калбарып турар.

Тыва автономнуг областа хей уругларлыг нелерни „Иениң алдары“ орденнер болгаш „Иениң медалы“ медальдар-биле шаңнаар дугайында РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун Чарлыы

- ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиу-мун 1944 чылдың август 18-те Чарлыын боттар ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумун мурунун шаңнаары болза: Тос уругларны төрөн болгаш кижизиткен нелерни
- «Иениң алдары» орденниң I чергези-биле
1. Бегзи Селимий Чалба-оол — Улуг-Хем районунг Торгатыг көдө Советинде өт-бүдө ээзи.
 2. Кешиндей Чодал Чыргаловна — Улуг-Хем районунг «СЭБП XIX съездин» колхозунун колхозчуу.
 3. Кунжугет Очур Ламжаповна — Барыын-Хемчик районунг «Комсомол 30 чылы» колхозунун колхозчуу.
 4. Ооржик Долба Ак-ооловна — Барыын-Хемчик районунг «Комсомол 30 чылы» колхозунун колхозчуу.
 5. Сарыглар Арбындай Бүжүт — Барыын-Хемчик районунг «Ленин оруу» колхозунун колхозчуу.
 6. Сенденмаа Иргет Седин-ооловна — Барыын-Хемчик районунг Кызыл-Мажалык суурда өт-бүдө ээзи.
 7. Тынызар Бүжүгет Согуз — Барыын-Хемчик районунг Ворошилов аттыг колхозунун колхозчуу.
 8. Чуурукпай Бүжүгет Танзыновна — Барыын-Хемчик районунг «Ленин оруу» колхозунун колхозчуу.
 9. Сес уругларны төрөн болгаш кижизиткен нелерни «Иениң алдары» орденниң II чергези-биле
 1. Анчанай Оюн Анарвай — Улуг-Хем районунг Жданов аттыг колхозунун колхозчуу.
 2. Базыр Ойчатпаа Дентр-Караовна — Улуг-Хем районунг Шагаан-Арыг суурда өт-бүдө ээзи.
 3. Бакийлан Бүжүгет Дүмөн-ооловна — Барыын-Хемчик районунг «Ленин оруу» колхозунун колхозчуу.
 4. Бар-Бора Хертег Айдыноовна — Барыын-Хемчик районунг «Ленин оруу» колхозунун колхозчуу.
 5. Бегзи Серенжаа Кыргысовна — Улуг-Хем районунг Маленков аттыг колхозунун колхозчуу.
 6. Долбаа Сат Сарыг-ооловна — Чаа-Хөл районунг Молотов аттыг колхозунун колхозчуу.
 7. Донган Уйякпай Чамык — Улуг-Хем районунг Баян-Чыраа көдө Советинде өт-бүдө ээзи.
 8. Монжук Анай Седийбон — Улуг-Хем районунг Хайыракан көдө Советинде өт-бүдө ээзи.
 9. Кунжугет Эртинекжиг Бүдөрооловна — Барыын-Хемчик районунг «Ленин оруу» колхозунун колхозчуу.
 10. Монгуш Чумбуу Лопсановна — Барыын-Хемчик районунг «Кызыл тараачын» колхозунун колхозчуу.
 11. Оорман Амчыл Айыл-ооловна — Стут-Хай районунг Сталин аттыг колхозунун колхозчуу.
 12. Оорман Бораш Деспиновна — Барыын-Хемчик районунг «Совет Тыванын 5 чылы» колхозунун колхозчуу.
 13. Оорман Манжаа Балчыыр-ооловна — Барыын-Хемчик районунг «Совет Тыванын 5 чылы» колхозунун колхозчуу.
 14. Орлантай Ондар Асак-оол — Улуг-Хем районунг Сталин аттыг колхозунун колхозчуу.
 15. Саая Билек Дага — Бай-Тайга районунг «Мурнакчы» колхозунун колхозчуу.
 16. Саая Кыраа Чаш-ооловна — Барыын-Хемчик районунг «Кызыл тараачын» колхозунун колхозчуу.
 17. Саая Сүрүн Байындаловна — Барыын-Хемчик районунг «Большевик» колхозунун колхозчуу.
 18. Салчан Делай Чамыдаловна — Барыын-Хемчик районунг «Большевик» колхозунун колхозчуу.
 19. Сарыглар Доказат Натын-Бора — Барыын-Хемчик районунг Ворошилов аттыг колхозунун колхозчуу.
 20. Сарыглар Кара-ыс Докуштовна — Барыын-Хемчик районунг «Совет Тыванын 5 чылы» колхозунун колхозчуу.
 21. Сарыглар Бараш Амыда — Барыын-Хемчик районунг «Ленин оруу» колхозунун колхозчуу.
 22. Сугаур Долума Лопсан — Барыын-Хемчик районунг Ворошилов аттыг колхозунун колхозчуу.
 23. Хертег Муштай Дукудаловна — Бай-Тайга районунг Молотов аттыг колхозунун колхозчуу.
 24. Хомушун Томатай Сурия — Барыын-Хемчик районунг Кызыл-Мажалык суурда өт-бүдө ээзи.

(Уланчылыг).

М. ЛЮНДУП.

